

Халқ сўзи

Ўзбекистон —
келажаги
буюк
давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

E-mail: Info@xs.uz

2012 йил 11 январь, № 7 (5427)

Чоршанба

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 10 январь куни
Корея Республикаси Миллий Ассамблеяси Спикери Пак Хи Тэни қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари учрашувда Корея Республикаси Ўзбекистон учун вақт синовидан ўтган ва ҳар томонлама ишончли стратегик ҳамкор бўлиб кел-

гани ва шундай ҳамкор бўлиб қолаётганини, мамлакатимиз иқтисодий ва ижтимоий соҳасини тубдан ислох қилиш ҳамда чуқур модернизациялаш

бўйича йирик миллий дастурларни ҳаётга татбиқ этишда изчил қўллаб-қувватлаб келаётганини таъкидлади.

Президентини 29 январь куни нишонланадиган давлатларимиз ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилганининг 20 йиллиги муносабати билан самимий кутлади. У Корея Республикаси раҳбарияти ва Миллий Ассамблеяси мамлакатларимиз ўртасида қарор топган конструктив ва самарали давлатлараро муносабатларни юқори баҳолашни, икки томонлама алоқаларни янада ривожлантиришга алоҳида аҳамият беришни қайд этди.

Ўзбекистон ва Жанубий Корея бугунги кунда сиёсий, савдо-иқтисодий ва сармовий, маданий-гуманитар соҳаларда ҳамкорлик бўйича катта тажриба тўплади. Бу узоқ муддатли ўзаро манфаатли лойиҳаларни амалга ошириш учун пухта замин яратмоқда. Томонлар ўртасида салмоқли ва кўп қиррали шартномавий-ҳуқуқий асос яратилган.

Корея Республикаси Президенти Ли Мён Бакнинг 2011 йил август ойида Ўзбекистонга давлат ташрифи мунтазамлик касб этган олий даражадаги учрашувларнинг мантқиқий давоми бўлди ва томонларнинг ўзаро ҳамкорлик ривожига янги суръат бахш этиш йўлидаги қатъий

сиёсий азму шижоатини яна бир бор намойиш этди. Шунингдек, таъкидлаш лозимки, мазкур ташриф чоғида икки мамлакат раҳбарлари “Сурғил” кони негизда ўз кўлами ва жалб этилаётган янги технологиялар бўйича мислизи бўлган, қиймати 2,6 миллиард АҚШ долларига тенг Устюрт газ-кимё мажмуи қурилиш лойиҳасини амалга оширишга старт бердилар.

Учрашувда юқори даражадаги парламентлараро алоқалар Ўзбекистон — Корея муносабатларини изчил ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этаётгани таъкидланди.

Томонлар савдо-иқтисодий ва сармовий ҳамкорлик барқарор кенгайтириш бораётганини мамнуният билан қайд этдилар. Ўтган йилнинг 11 ойи давомида икки томонлама товар айирбошлаш ҳажми 1,5 миллиард АҚШ долларидан ошди. Жанубий Корея томонидан мамлакатимиз иқтисодиётига киритилаётган сармоялар ҳажми 5 миллиард, шундан ўзлаштирилганлари эса 2 миллиард АҚШ долларидан ошди. Ўзбекистонда Жанубий Корея сармояси иштирокида тузилган 350 дан зиёд корхона фаолият юритмоқда.

Навоий шаҳри халқаро аэропорти ҳудудидаги трансконтинентал интермодал хабни бошқараётган “Кореан Эйр” авиакомпанияси фаолияти, айниқса, диққатга сазовордир. Бу ердан ҳар ҳафтада Осиё ва Европанинг йирик минтақавий иқтисодий ва молиявий марказларига 24 тагача парвозлар амалга оширилмоқда. Жанубий Корея бизнеси вакиллари “Навоий” эркин индустриал-иқтисодий зонасини ривожлантиришда фаол иштирок этиб, ўзаро манфаатли қатор лойиҳаларни ҳаётга татбиқ этмоқда.

Тонг бокиралиги ўлкаси билан маданий-гуманитар соҳадаги ҳамкорлик ҳам фаол ривож топаёпти. Хусусан, Корея халқаро ҳамкорлик агентлиги (КОИКА) дастурлари доирасида Ўзбекистон вазирли ва идораларининг бир ярим мингга яқин вакили Корея Республикасида малака оширди.

Оқсаройдаги учрашув чоғида Ўзбекистон — Жанубий Корея муносабатларининг истиқболли йўналишлари бўйича атрафлича фикр алмашилди.

(ЎзА).
Фарҳод ҚУРБОНБОЕВ
олган сурат.

КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ ПАРЛАМЕНТИ СПИКЕРИНИНГ УЧРАШУВЛАРИ

Мамлакатимизга ташриф буюрган Корея Республикаси Миллий Ассамблеяси Спикери Пак Хи Тэ раҳбарлигидаги делегация аъзолари 10 январь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Спикери Дилором Тошмухамедова билан учрашди.

Мулоқот чоғида Ўзбекистон билан Жанубий Корея ўртасидаги алоқалар кўплаб йўналишларда, жумладан, парламентаризм соҳасида ҳам изчил ривожланиб бораётгани алоҳида таъкидланди. Бунда икки давлат раҳбарларининг учрашувларида эришилган келишувлар муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Музокара давомида меҳмонга Ўзбекистоннинг икки палатали парламенти фаолияти тўғрисида сўзлаб берилди. Президент Ислам Каримов томонидан ишлаб чиқилган ва босқичма-босқичлик тамойилига асосланган тараққиётнинг «Ўзбек модели» ўзининг юксак самараларини бераётгани алоҳида таъкидланди. Ўзбекистонда изчил амалга оширилаётган ислохотлар мутаносиб ва барқарор ривожланишга хизмат қилаётгани қайд этилди.

— Ўзбекистонга 10 йил аввал ҳам келган эдим, — деди Пак Хи Тэ. — Ўшанда мамлакатингизнинг гўзал ва хушманзара табиати, бетакор таровати менда унутилмас таассурот қолдирган. Шу вақт мобайнида Ўзбекистон барча соҳаларда катта муваффақиятларга эришганига гувоҳ бўлдим. Қисқа фурсатда Ўзбекистон юксак иқтисодий ўсиш кўрсаткичларига эриша олди. Бунда мамлакатингизда мавжуд сиёсий барқарорлик муҳим омил бўлаётди. Бу муваффақиятларнинг барчаси Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов юритаётган оқилона сиёсат самараларидир. Бу йил Ўзбекистон билан Жанубий Корея ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатилганига 20 йил тўлади. Бу вақт давомида мамлакатларимиз ҳамкорликда катта ютуқларга эришди, икки томонлама муносабатлар барча соҳаларда жадал ривожланди, ўзаро товар айирбошлаш ҳажми муттасил ошди. Ўзбекистонда кўп сонли корей диаспораси истиқомат қилади. Миллатдошларимизга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрлик учун Ўзбекистон раҳбари ва халқидан беҳад миннатдоримиз. Бугунги кунда Ўзбекистон ва Жанубий Корея ишбилармонлари ҳамкорлигида қатор истиқболли иқтисодий лойиҳалар муваффақиятли амалга оширилаётгани жуда қувонарлидир. Жумладан, “Навоий” эркин индустриал-иқтисодий зонасида кўплаб корейлик иш одамларининг эркин ва фаол иш юритаётгани мамлакатларимиз бизнесменлари ўртасидаги ўзаро самарали ҳамкорлик изчил тараққий этаётганидан далолатдир. Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада ривожлантириш тарафдоримиз.

Корея Республикаси Миллий Ассамблеяси Спикери Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси Илгизар Собиров билан ҳам учрашди. Мулоқот чоғида икки томонлама муносабатларнинг ҳуқуқий асосини мустаҳкамлашда парламентлараро ҳамкорлик муҳим аҳамият касб этиши таъкидланди.

Шу кунга Пак Хи Тэ пойтахтимиздаги Мустақиллик майдонига ташриф буюриб, хурриятимиз, порлоқ истиқболимиз ва эзгулик монументи пойига гул қўйди. Меҳмон ушбу майдонда Президентимиз раҳнамолигида амалга оширилган улкан бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишларига юксак баҳо берди.

Корея Республикаси Миллий Ассамблеяси Спикери Теуригил тарихи давлат музейида Соҳибқирон ва унинг авлодлари ҳақида ҳикоя қилувчи экспонатлар билан танишди.

(ЎзА).

«Ўзбекистон ўзининг соғлиқни сақлаш тизими билан фахрланишга ҳақлидир»

Мамлакатимизнинг Франциядаги элчихонасида 2011 йил 25-26 ноябрь кунлари Тошкентда ўтказилган “Ўзбекистонда она ва бола саломатлигини муҳофаза қилишнинг миллий модели: “Соғлом она — соғлом бола” мавзусидаги халқаро симпозиум якунларига бағишланган брифинг бўлиб ўтди. Унда Франциянинг расмий, ижтимоий-сиёсий, илмий, эксперт-таҳлил доиралари, нодавлат ташкилотлар, оммавий ахборот воситалари, дипломатия корпуси, ЮНЕСКО ва бошқа халқаро ташкилотларнинг вакиллари ҳозир бўлдилар.

Тадбир иштирокчилари Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг мазкур халқаро анжуман очилишидаги нутқининг асосий жиҳатлари, мустқил ривожланиш йилларида республикада амалга оширилган ислохотлар ва соғлиқни сақлаш соҳасида эришилган кенг қўламли муваффақиятлар, шунингдек, Жаҳон

Дунё нигоҳи

соғлиқни сақлаш ташкилоти Бosh директори Маргарет Чен ҳамда хорижий мамлакатлардан ташриф буюрган халқаро ташкилотлар вакиллари томонидан билдирилган фикр-мулоҳазалар билан атрафлича танишдилар.

(Давоми 2-бетда).

Мамлакат бўйлаб

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ.

Беруний туманида замонавий сув тақсимлаш иншооти ишга тушиши билан Навоий ва Шоббоз қишлоқларидаги 1500 дан ортиқ хонадонга зиллол сув кириб борди.

Овулларга зиллол сув

Ушбу хайрли иш учун 2 миллиард 49 миллион сўм сарфланди.

Ўтган йили Оролбўйида аҳоли турмуш шароитларини яхшилаш мақсадида намунавий лойиҳалар асосидаги 345 та тураржой ва 35 та ижтимоий инфратузилма бунёд этилгани эътиборга моликдир.

Х. АҲМЕДОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Агровер»дан ёз неъматлари

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ. Зангиота туманидаги Бўзсув қишлоғида “Агровер” масъулияти чекланган жамияти ишга тушиши билан 3000 тоннага яқин сархил мева-сабзавотни узоқ муддатга сақлаш имкони вужудга келди.

Лойиҳа қиймати 1,1 миллион АҚШ долларилек мазкур иншоот Италия, Германия ва Голландия технологияси асосида жиҳозланиб, вакуумли агрегатлар ёрдамида маҳсулот сифати бузилмаслиги таъминланади.

Туманда шу йўналишда фаолият юритаётган тадбиркорлар кўламага аҳолига 8 минг тоннадан зиёд ёз неъматлари етказиб беришни режалаштиришган.

Ф. ШЕРАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Рақамли теледастурлар

ҚАШҚАДАРЁ. Деҳқонobod туманидаги “Одамтош” телестанциясида Япониянинг “NCS” компанияси билан ҳамкорликда 2,0 кВт қувватига эга рақамли узатиш қурилмаси ўрнатилди.

Натижада вилоятнинг 75 фоиз ҳудудида яшовчи аҳоли рақамли теледастурларни томоша қилишига шароит яратилди.

Ҳозир мазкур қурилма орқали ўндан зиёд телеканал дастурлари эфирга узатилмоқда.

А. МУҲАММАДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Йил якунлари муҳокама этилди

Йил якунлари муҳокама этилди. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 19 йиллигига бағишланган йилги муҳокама маърузаларида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш борасидаги ишларни янада такомиллаштириш масалалари кўриб чиқилди.

2011 йилда комплекс бўйича жами 2 триллион 937 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, хизматлар кўрсатилди. Ўсиш суръати 2010 йилнинг шу давридагига нисбатан 122,4 фоизни ташкил этди. Аҳолига 1 триллион 614 миллиард (120,5%) сўм миқдорда пуллик хизматлар кўрсатилди. Инвестиция дастурига киритилган лойиҳалар бўйича 315,5 миллион АҚШ долларига тенг маблағ ўзлаштирилди ёки режага нисбатан

(Давоми 2-бетда).

Кенг имконият, улкан масъулият

Маълумки, 2011 йилнинг 30 декабрида Президентимизнинг

“Оммавий ахборот воситаларини янада ривожлантириш учун қўшимча солиқ имтиёзлари ва афзалликларни бериш тўғрисида”ги қарори қабул қилинди. Ўзбекистон электрон оммавий ахборот воситалари миллий ассоциацияси томонидан ташкил этилган давра суҳбатига мазкур қарордан келиб чиқадиган вазифалар ҳамда уларни амалга ошириш бўйича чора-тадбирларни ишлаб чиқиш масалалари муҳокама қилинди.

Тадбир ассоциацияга аъзо нодавлат телерадиостанциялар раҳбарлари иштирок этди.

Таъкидланганидек, ушбу қарор соҳа вакилларига қўлай шарт-шароитлар ва омилларни яратиб, оммавий ахборот воситаларининг мустқиллигини таъминлаш, ахборот соҳасини ривожлантиришда, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолияти устидан жамият назоратини ўрнатишда муҳим аҳамият касб этди. Шунингдек, у ОАВ зиммасига алоҳида масъулият ҳам юклайди.

Давра суҳбатига оммавий ахборот воситаларини замон

Тадбир

талаблари асосида ривожлантириш, матбуот ва сўз эркинлигини таъминлаш борасида олиб борилаётган саъй-ҳаракатларда уларнинг муассислари ҳам муносиб ўрин эгаллаш лозимлиги қайд этиб ўтилди. Шу муносабат билан Ўзбекистон Электрон оммавий ахборот воситалари миллий ассоциацияси бошқаруви, экспертлар кенгаши ва унинг таркибига кирувчи телерадиостанциялар мамлакатимизда фаолият олиб бораётган барча оммавий ахборот во-

ситалари ва уларнинг муассисларига мурожаат қилиб, давлатимиз раҳбарининг 2011 йил 30 декабрдаги қарорида назарда тутилган имтиёзлар туфайли тежаб қилинадиган маблағларнинг 50 фоизини ОАВнинг иқтисодий эркинлигини таъминлаш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга йўналтиришларини, қолган 50 фоиз маблағни эса соҳада фаолият олиб бораётган ходимлар меҳнатини рағбатлантириш, уларнинг ижтимоий ҳимоясига ажратишларини тавсия қилдилар.

Ш. ОРТИҚОВ.

(Давоми 3-бетда).

ИҚТИСОДИЁТИМИЗНИНГ ТАЯНЧ КУЧИ

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотидagi улуши ҳозирги вақтда

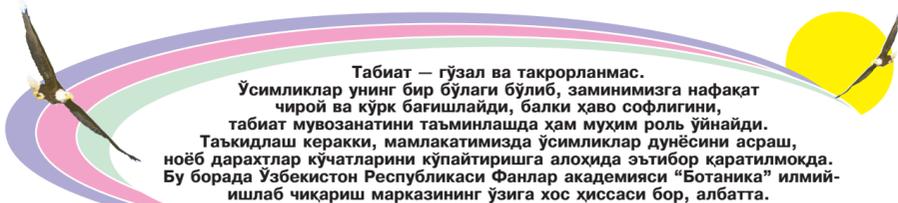
54 фоизни ташкил этмоқда.

Президентимиз ташаббуси билан кейинги йилларда мазкур соҳа тараққиётининг суръат ва самарадорлигини янада ошириш мақсадида қабул қилинган қонунлар, Фармон ва қарорлар асосида берилган янги имтиёз ва преференциялар туфайли ушбу йўналиш жадал ривожланиб, иқтисодиётимизнинг ҳал қилувчи етакчи кучига айланиб бораётганидан далолатдир бу!

БИР РАҚАМ
ШАРҲИ

Табиат — гўзал ва такрорланмас.
Ўсимликлар унинг бир бўлаги бўлиб, заминимизга нафақат
чирой ва кўрк бағишлайди, балки ҳаво софлигини,
табиат мувозанатини таъминлашда ҳам муҳим роль ўйнайди.
Таъкидлаш кераки, мамлакатимизда ўсимликлар дунёсини асраш,
ноёб дарахтлар кўчатларини кўпайтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.
Бу борада Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси "Ботаника" илмий-
ишлаб чиқариш марказининг ўзига хос хиссаси бор, албатта.

Изланиш

Соҳадаги тадқиқотларни мувофиқлаштириш ҳамда мавжуд илмий салоҳиятдан унумли фойдаланиш мақсадида ташкил этилган мазкур марказ таркибига пойтахт-туманидаги Ботаника институти ва "Ботаника" боғи, Эллиқалъа туманининг Бўстон шаҳридаги Амир Темури номидаги боғ, Марказий гербарий, Қизилкум чўл станцияси, "Бўстонлик" тоғ-ботаника стацияси, "Қибрай" тажриба-ишлаб чиқариш базиси кириди.

— Бугунги кунда мутахассисларимиз 12 та лабораторияда изланишлар олиб бормоқда, — дейди марказнинг бош директори Бобоқул Тўхтаев. — Утган вақт

НОЁБ ЎСИМЛИКЛАР

гўзаллик ва кўркамлик жозибасидир

мобайнида озукабоп, доривор ва бошқа ёввойи ўсимликларнинг 40 дан ортққ тури маданийлаштирилгани, дурагайлаш усули орқали Америка гибискусларининг ўнлаб янги навлари яратилгани, ишлаб чиқариш корхоналарининг чиқиндилари билан ифлосланган сувлари тозалаш, тупроқ унумдорлиги ҳамда ҳосилдорлики оширишда сув ўтларидан кенг фойдаланиш бўйича тавсиялар ишлаб чиқилгани шундай савб-ҳаракатлар самарасидир.

Ортимиз ўсимлик дунёсини бойитишда марказ билан хорижий ташкилотлар ўртасида ўрнатилган алоқалар ҳам қутилган натижани

бераёпти. Хусусан, ҳозирги кунда АКШ, Япония, Германия, Англия, Исроил, Россия каби 20 дан ортққ мамлакатнинг илмий муассасалари билан ҳамкорлик қилинмоқда. Америкалик олимлар иштирокida "Ўзбекистон Республикаси табиий мероси" марказини ташкил этиш, Исроилнинг Хеврон университети мутахассислари билан биргаликда "Ўзбекистон ва унга ёндош ҳудудларда пиёз турларини сақлаш ва уларнинг тирик коллекцияларини яратиш" лойиҳаси бўйича олиб борилаётган ишлар бунга яққол мисол бўла олади.

Бундан ташқари, Япониянинг Киото университети олимлари би-

ла этноботаника ва халқ табиотида кўлланилган доривор ўсимликларнинг генбанки яратилган бўлса, Германиянинг Гатерслабен шаҳридаги Ўсимлик ресурслари ва генетикаси институти ботаникалари ҳамкорлигида "Allium L" туркумили табиий тизимни яратиш бора-сида илмий тадқиқотлар амалга оширилмоқда. Айни пайтда дунёдаги 210 та "Ботаника" боғи би-

ва Узок Шарқ бўлимида ушбу ҳудудларда ўсувчи ўсимликларнинг ноёб турларини учратиш мумкин. Умуман, 66 гектар майдондан иборат бу боғнинг 40 гектаридега ўсимликлар дендрофлора ва биология усулида парваришланмоқда. 26 гектар ер эса иссиқхона ҳамда оранжереялар, карантин, тажриба-ишлаб чиқариш мақсадлари учун ажратилган. Ўсимликлар ҳолати, уларни юртимиз табиий иқлим шароитига мослаштириш жараёни тўртта илмий ва битта уруғчилик лабораториясида таҳлил қилиб борилаётир.

Яна бир диққатга сазовор жиҳат шуки, "Ботаника" боғи дунё аҳамиятига молик 4500 турдан иборат ноёб коллекцияга эга бўлиб, шундан мингдан ортққи манзарали, икки мингдан зиёди дарахт ва буталар, 350 таси доривор ва 300 дан кўпроги "Қизил китоб"га киритилган камёб ўсимликлардир.

Мухтасар қилиб айтганда, марказ мутахассислари табиат мўъжизалари саналмиш ўсимликларни асраб-авайлаш, кўпайтириш орқали она-заминимизнинг гуллаб-яшнашига муносиб улуш қўшмоқдалар.

Дилшод УЛУҒМУРОДОВ.

Қиш таровати.

Тошкент вилояти ҳудудининг учдан бир қисмини эгаллаган Бўстонлик тумани ўзининг пурвиқор тоғлари, хушхаво ва хушманзара масканлари билан машҳур. Шундай гўшалардан бири — Чорвоқ денгизи бўйидаги Боғистон кишлоғи. У нафақат туман, балки бутун юртимиз аҳолисини ўзига чорлаб келади.

ЯХШИЛАРНИНГ БОҒИ АЗИЗ

Тилсим

Айтишларича, Боғистон — Шайх Хованди Тоҳурнинг кишлоғи. Унинг отаси Шайх Умар Валий шу ерда дафн этилган. Даҳмаси Самарқандда бўлган Хожа Аҳрор Валий ҳам шу заминда туғилган. Жаҳонга шундай табарруқ зотларни етказиб берган Боғистон, ҳақиқатан ҳам, Оллоҳ назари тушган кишлоқдир.

Айниқса, археологик қазилмалар чоғида қўлга киритилган топилмалар ранг-баранг ва ҳайратомуз. Улар узок вақтлардан бери мутахассисларнинг қизгин баҳс-мунозараларига сабаб бўлмоқда.

— Ривоятларда келтирилишича, Шайх Умар Валий жуда камтар киши бўлган экан, — дейди "Олтин мерос" халқро ҳайрия жамағатини Тошкент вилояти бўлими бошқаруви раиси

Зарифа Эшмирзаева. — У оддий инсон сифатида бир умр табиат, унинг гўзаллиги ва тилсимотларига ошуфта бўлиб ўтган. Боғистонда Шайх Умар Валий ҳазратлари номи билан боғлиқ ўнлаб мевали дарахтлар ҳозиргача сақлангани, ҳазрат ўз қўллари билан ўтказган олма дарахти эса мана, олти юз йилдири, ҳосил бераётгани шунинг далолатидир. Унинг қилқизил меваси жуда ширин ва хушбўй. Шифобахш хусусиятга ҳам эгаллигини айтмайсизми!

Ачинарлиси, асрлар оша яшаб келаётган ана шу мевали дарахтларнинг айрим-айримлари маҳаллий аҳоли ва зиёратчиларнинг бепарволиги оқибатида шикаст етмоқда. Уларни муҳофаза қилиш, алломалар макони бўлмиш Боғистонда янги-янги боғларни яратиш бугун ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам фарз эканлигини унутмайлик.

Ғайрат ШЕРАЛИЕВ.

Жараён

Денгиз сатҳидан 2000 метр баланглиқда жойлашган Зарафшон ва Ургут тоғларининг Тахтиқорача довоғига чиққан киши она-табиатнинг фусункор таровати, ўхшаши йўқ манзараларидан лол қолади. Ниҳоятда баҳаво, кўркам бу гўша Самарқанд ва Қашқадарё вилоятларини бир-бири билан боғлаб туради.

Тарихий маълумотларга қараганда, Темурийлар даврида бу ердан карвон йўли ўтган бўлиб, чор-атрофи дов-дарахтларга бурканган. Эндиллиқда қадимий сўқмоқ ўрнида барпо этилган замонавий автомобиль йўли одамларнинг манзилини яқин қилаётир.

ОНАЖОННИМ — ТАБИАТ

Қир бағридаги мўъжиза

Довондан ошаётган йўловчиларнинг ҳеч бири мазкур гўшанинг гўзал манзараларидан эътиборсиз ўтиб кетолмайди. Кимдир булоқлар олдида тўхтаб, ҳордиқ чиқарса, бошқа биров табиат кўйинига саяҳатга отланади. Сабаби, кейинги йилларда бу ерларга манзарали ва мевали ниҳоллар ўтказилгани туфайли яшил майдонлар худуди тобора кенгайиб бораётир. Тахтиқорача довоғининг ўнг тарафида жойлашган Сарикул кенгликларидега бажарилган ишлар бунга мисол бўла олади. Гап шундаки, кейинги 4-5 йил ичида тоғ кўйинида 20 гектарлик боғ яратилди. Бу хайрли иш табиат ошуфтаси Шохўжа ака Луқмонов ташаббуси билан унинг фермер ўли Шавкатжон томонидан амалга оширилгани диққатга сазовордир.

— Кўклам келиши билан тоғда момақалдироқ гўмбурлаб, кучли ёғингарчиликлар бошланади, — дейди Шохўжа Луқмонов. — Бу биз, омонкўтонликлар учун баҳорнинг одатий ҳолати ҳисобланса-да, кўнглимизга тоғ кўкчаси дахшатли хавотир солиб туради. Шу боис узок йиллик тажрибадан келиб чиқиб, табиий офатнинг олдини олиш мақсадида қирлар бағрида боғ яратишга киришдим. Қашқадарё воҳа-

Қашқадарёлик соҳибкорлар 2011 йилни "Ёнғоқ йили бўлди", дейишмоқда. Чунки ўтган йили ҳар доимгидан мўл ва баракали ҳосил йиғиштириб олинди-да. Воҳанинг Яққаб, Шаҳрисабз ва Китоб туманлари худудлари, айниқса, боғдорчиликнинг ушбу сердаромад тармоғини

— Туманимизда ёнғоқ дарахти йўқ хонадонни топиш қийин, — дейди яққаб-боғлик Элчи Эшбоёев. — Чунки у серҳосил бўлиб, рўзгорга мўмайгина даромад ҳам келтиради. Ховлимизда 6 туп ёнғоқ ўсапти. Уларнинг ҳар биридан 4 қопдан ҳосил йиғиштириб олдик. Бу яхшигина даромад дегани.

Фермер Абдухалиқ Сада тов, ўқитувчи Ҳасан Бердиевнинг боғдорчиликда тўплаган тажрибаси туман аҳлига ибрат. Уларнинг боғида етиштирилган ёнғоқча талабгорлар кўп. Ёнғоқзор

ривожлантириш учун жуда қулай. Тоғ ёнбағирларида табиий ёнғоқзорлар сақланиб қолганича, ховлиларда 100 ёшдан ошган бундай дарахтларнинг ҳамон барқ уриб ўсаётгани ушбу туманларнинг аҳолиси азалдан ёнғоқ етиштириш билан шугулланганидан далолатдир.

рингли яраларга тавсия қилинади. Баргининг қайнатмаси эса соч тўқилишининг олдини олиб, ўсишини тезлаштиради.

Замонавий табобатда ёнғоқдан олинган препарат яллиғланиш, микробларга қарши, яра ва жароҳатларни битириш учун қўлланилади. Мағзи ва мойидан атеросклероз, гепатит, сурункали колит, анемия, рахит, гипертонияни даволашда фойдаланилади. Шундай экан, ёнғоқ экинч, асло касал бўлмайсиз.

Аҳад МУҲАММАДИЕВ.

Зарафшон қирғовули

Зарафшон қирғовули ўтмишда мамлакатимиз жануби — Қашқадарё воҳасида кенг тарқалган. Ҳозирги кунда Зарафшон дарёси атрофида сақланиб қолган. Бу гўзал парранда тўқайзор ва қамшизорларда яшайди. Баъзан суғурлидаги ерларга ҳам кўчиб туради.

БЕГЕМОТ ТЕРИСИ ТЕМИРДАН ҚАТТИҚ

Табиат — ғаройиботларга тўла, гўзал ва бетакрор олам. У инсониятнинг ҳаёт манбаидир. Шунинг учун ҳам табиатни кўз қорачигимиздек асраб-авайлаш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз ҳисобланади. Мана бу маълумотлар эса унга бўлган меҳрингизни янада оширади, деган умиддамиз:

Бегемот филлар каби дунёдаги энг оғир вазнли сўт эмизувчилардан бири бўлиб, оғирлиги 5 тоннагача етади. Бу хайвон терисининг қалинлиги 4 см.гача етиб, уни унча-мунча ўқ тешиб ўтолмайди.

Император пингвинлари сув остида 18 дақиқагача нафас олмасдан сузиб юриши мумкин.

Кушлар орасида фақатгина чағалай денгиз суви билан ўз чанқоғини қондиради. Боиси, унинг организмидеги шўр сувни чуқуллаштириб бериш хусусиятига эга.

Бошқа худудлардаги турдошларидан фарқи равишда Шимолий Америка устрицаси (денгиз моллюскаси)да дур донаси бўлмайди.

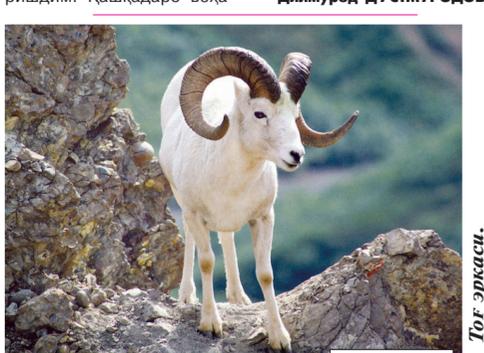
«Қизил китоб» саҳифаларидан

Қирғовуллар ерга ин қуради. Кўкламда, аниқроғи, мартда туҳумга қириб, июлга қадар 16 тагача туҳум қўяди. Полапонлари туҳумни 23-24 кун ичида очиб чиқади. Улар август-сентябрь ойларида учирма бўла бошлайди.

Зарафшон қирғовули ҳашаротлар, ўсимли уруғлари ва чаканда меваси билан озиқланади. 1960 — 1970 йилларда тўқайзорларнинг қисқариб кетиши, деҳқончиликда кимёвий моддаларнинг хаддан зиёд қўл шалтилиши ва ноқонуний овнинг авж олиши

оқибатида уларнинг сони кескин камайиб кетди. Мустақиллик йилларида бу камёб тур алоҳида муҳофаза остига олинган, уларнинг сони барқарорлашди. Маълумотларга қараганда, бугунги кунда уларнинг умумий сони қарийб 5 мингга етган.

Ҳозирги кунда қирғовулларнинг бу ноёб тури "Зарафшон" қўриқхонасида кўпайтириляпти. У Ўзбекистон Республикаси "Қизил китоб"га киритилган бўлиб, уларни овлаш ман этилган.

Сурат-лаҳза.

Хонакилаштирилган куркалар уча олмайди. Ёввойилари эса қисқа масофаларга соатига 88 километр тезликда парвоз этиши баробарида, 48 км. тезликда югуриши мумкин.

Мамасидёр ЗИЁДИНОВ, Дилмурод ДЎСТМУРОДОВ.

ОБ-ҲАВО
(11 январь)

Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида

-5 -10	-2 +3
--------	-------

Бухоро ва Навоий вилоятларида

-5 -10	-2 +3
--------	-------

Тошкент, Самарқанд, Жиззах ҳамда Сирдарё вилоятларида

0 -5	+2 +7
------	-------

Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларида

-2 +3	+7 +12
-------	--------

Андижон, Наманган ҳамда Фарғона вилоятларида

-2 -7	+2 +7
-------	-------

Тошкент шаҳрида

-3 -5	+5 +7
-------	-------

ЦЕМЕНТ (пц400 д20) 216,3 ▲ +3,2 ЦЕМЕНТ (пц400 кд20) 199,3 ▲ +1,0 АРМАТУРА 3404,6 ▼ -333,8 ШИФЕР (1 лист) 17500 ▲ +270 АЗОТ. ФОСФОР ЎҒИТИ 370,1 ▲ +0,5 Биржа баҳолари ҳақида кўпроқ билишни истасангиз, UZEX сўзини 8383 га юборинг.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир **Ўткир РАҲМАТОВ**

2008 йил 15 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 154. 104 631 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ, Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нарҳда.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 233-52-55;
Котибият 233-10-28; Эълолар 232-11-15.

Тахририятга келган қўлхатлар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Реклама материаллари учун тахририят жавобгар эмас.

Газета тахририят компьютер марказида терилди ҳамда операторлар Ж. Тоғаев ва М. Бегмуратов томонидан саҳифаланди.

• **МАНЗИЛИМИЗ:**
100000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов.
Навбатчи муҳаррир — Қ. Хидиров.
Навбатчи — Д. Улуғмуродов.
Мусахҳиҳ — С. Исломов.

«Шарқ» наشريёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. ЎЗА якуни — 22.25 Топширилди — 23.30 1 2 3 4 5